

Referat af møde i VA's verdensmålsudvalg

Tirsdag den 9. maj 2023, Café Ask, Askerød

Deltagere: Vinie Hansen (Formand, VA's bestyrelse), René Fuglsang (VA's bestyrelse og Grønningen), Astrid Hansen (4 Række), Janni Mortensen (6 Vest), Karsten Wenneberg (6 Vest), Henrik Hansen (Hyldespjældet), Jens Thejsen (Hyldespjældet), Charlotte Birkved (Askerød), Gitte Hansen (Askerød), Lise Kaadach (4 Nord), Bjarne Sørensen (4 Nord), Maja Reutzer (4 Syd), Palle Elmer Jensen (Kanalens Kvarter), Marianne Hansen (Bæk-/Fosgården), Birthe Y. Nielsen (Galgebakken), Annette Larsen (Gadekæret), Rikke Porting Høffding (Gadekæret), Karin Tannebæk Christiansen (Grønningen), Povl Markussen (Albertslund Verdensmål Center)

Fra Administrationen; Mads Reddersen Gauguin, Line Renner Jensen og Mehtap Avci (referenter)

1. Velkomst

Vinie Hansen bød velkommen til mødet.

2. Rundvisning i Askerød / v. Charlotte Birkved

Mødet startede med, at Charlotte Birkved, formand for Askerød og Gitte Hansen, medlem af afdelingsbestyrelsen, gav en kort præsentation af afdelingen og herefter en rundvisning i Askerød. Charlotte startede med at fortælle, at der i 1975, da Askerød blev opført, kun var bygget op til 2. sals højde. I forbindelse med renoveringsprojektet i 1996 blev der bygget 3. sal på, hvilket øgede antallet af lejligheder. I 2010 fik Askerød igen en helhedsplan hvor blandt andet tagterrasser, indgangspartier og cykelskure blev renoveret. Med helhedsplanen ville man gerne åbne afdelingen mere op for at øge trygheden og mindske kriminaliteten i området. Der blev derfor revet to blokke ned, åbnet op i indgangspartierne, og nogle tagterrasser blev gjort mindre. I 2021 fik afdelingen lavet tage og er nu i gang med et ventilations- og varmeprojekt.

Askerød har ca. 1.500 beboere og består i dag af 623 familieboliger og 53 enkeltværelseslejligheder. Størstedelen af beboerne i afdelingen er mellem 30-64 år, og 11 % er over 65 år.

Rundvisningen startede i Stamhuset ved Café Ask. Herefter fortsatte turen til afdelingens motionsrum, som er en af de mange klubber og aktiviteter, der er i Askerød. Motionsrummet drives af frivillige og er et tilbud til alle beboere. Ved siden af ligger afdelingens billardklub, som bruges af mange beboere og har eksisteret i over 30 år.

Charlotte fortalte, at Askerød har døjet med et negativt ry, og at de gør meget for at fortælle alle de gode historier fra området. Afdelingen har også fået et nyt slogan - "Askerød - et godt sted at bo".

Efterfølgende viste Charlotte og Gitte den store plads og fortalte, at en arkitektstuderende er i gang med at lave projekt om pladsen. Det har blandt andet ført til forskellige workshops med beboerne, og de håber på, at det kan lede til nogle gode ideer og forslag, som kan bruges i afdelingen.

Herefter fortalte Charlotte, at afdelingen lige har fået et nyt cykelværksted. Cykelværkstedet er drevet af frivillige beboere, og skal blandt andet være med til at give nogle af de unge fra området et fritidsjob.

Rundvisningen fortsatte herefter til et af afdelingens grønne områder. Charlotte fortalte, at området er et af de steder, som har været i spil ift. startpakken og besøget fra Opland. Afdelingen vil gerne have et område, som er brugervenligt og har fokus på biodiversitet uden, at det kræver mere arbejde af

driften. Det har blandt andet ført til et område, hvor græsset ikke slås helt ned, og der er lavet insekthoteller rundt omkring i afdelingen.

Afslutningsvis viste Gitte og Charlotte området genbrugsplads, hvor det blandt andet er muligt for beboerne at aflevere deres storskrald. Charlotte fortalte, at der i hallen ved siden af genbrugspladsen, hvor driften har sine maskiner, er lavet to store beholdere til opsamling af regnvand, som kan bruges i afdelingen.

Tilbage i Stamhuset bød Vinie Hansen velkommen til mødet og takkede for rundvisningen. Vinie præsenterede dagsordenen for mødet og foreslog en præsentationsrunde, da der var mange nye udvalgsmedlemmer.

3. Opfølgning på ansøgning til Nordea Fondens pulje "Liv-i-det-lokale" / v. Vinie Hansen

På sidste Verdensmålsudvalgsmøde, blev det besluttet at arbejde videre med Nordea-Fondens *Liv i det lokal-pulje* i form af særskilte udeareal projekter i afdelingerne. Puljen støtter projekter, der fremmer lokale aktiviteter og stærke fællesskaber, som er med til at skabe liv i det lokale. Vinie Hansen fortalte, at VA's organisationsbestyrelse har bevilliget afdelingerne et tilskud til 10 timers rådgivning fra Antropolog Tine Sønderby til udvikling af projekt og udarbejdelse af ansøgning til puljen. Der er sendt materiale og information ud til afdelingerne, og indtil videre har fire afdelinger meldt positivt tilbage. Vinie nævnte, at organisationsbestyrelsen håber, at flere afdelinger vil gøre brug af tilbuddet om rådgivning, og at deadline for at melde tilbage til administrationen derfor er rykket til den 12. maj.

4. Oplæg fra Tine Sønderby

Tine startede med at præsentere sig og fortalte om sine erfaringen som antropolog. Tine fortalte, at hun lægger vægt på at tænke mennesker ind i udformningen af grønne projekter, og at hendes indgang til at arbejde med grønne områder er, hvordan mennesker bruger dem. Tine har beskæftiget sig med udearealer i lang tid, og har tidligere blandt andet lavet grønne rum og legepladser i 4 Række, som tog udgangspunkt i beboernes egne ønsker og behov.

Tine fortalte, at udearealer kan ses som et fysisk og socialt økosystem – der findes forskellige steder at bo, med forskellige mennesker og forskellige ressourcer. I sin præsentation tog Tine udgangspunkt i tre hovedpunkter ift. udarbejdelsen af grønne områder;

- 1) Udearealer er en fælles ressource, som kan skabe konflikt eller sammenhold
- 2) Forskellige funktioner for forskellige mennesker og dyr
- 3) Det sociale i det fysiske

Tine forklarede, at udearealer er noget, vi skal bruge, og noget der er fælles. Det er en demokratisk ressource, vi skal deles om, og som kan skabe både konflikt og sammenhold/fællesskab. Tine fortalte om et projekt, hun tidligere har lavet, som omhandlede en fodboldbane, der blev benyttet af de unge i boligområdet. I processen blev det tydeligt, at de unge havde et tæt forhold til området, og projektet var medvirkende til at skabe kontakt og fællesskab mellem de unge og beboerdemokratiet i afdelingen. Det var en lang, men god proces, og det blev en indgang til, at de unge fik en bedre forståelse for, hvad det betyder at bo sammen i et boligområde. En læring fra projektet var ifølge Tine, at det er vigtigt at tale med de beboere, som ikke altid indgår i de fællesskaber og aktiviteter, der er i områderne og vigtigt at inddrage beboerne, da udearealer er noget, mange har en holdning til.

I forbindelse med det andet hovedpunkt forklarede Tine, at det er vigtigt at indtænke, hvordan rummet skal bruges. De væsentlige spørgsmål er derfor, hvem er det, vi gerne vil skabe plads til? Hvem er det, der skal bruge området? Hvad er det, området skal, og hvad vil vi gerne plante? Tine fortalte om Blommehaven i Odense, hvor man fra start har tænkt de grønne områder ind, hvilket har været med til at skabe forskellige aktiviteter i afdelingen. Herudover fortalte Tine om "Nabohaven" på Amager, hvor et boligområde fik lov til at udnytte en tom grund og lave en have. Her kunne beboerne blandt andet "gå-til-have" og lære om grøntsager mm., og børnene i området fik adgang til noget grønt. Projektet er et eksempel på et samarbejde, som gav begge involverede parter noget godt – den tomme grund blev brugt, og beboerne fik et aktivitetsrum. Det er samtidig et eksempel på, at grønne arealer både kan tænkes som midlertidige opholdsrum, og som noget der skal bruges i længere tid.

Tine fortalte, at grønne arealer kan have mange funktioner. Det kan blandt andet være et mødested for beboere, et sted hvor mennesker og dyr kommer i kontakt, et sted for leg og aktivitet, et sted man kan nyde og slappe af eller et sted for læring, som Nabohaven er et eksempel på. Når man arbejder med grønne områder, er det vigtigt at tænke ind, hvordan man gerne vil have at folk bruger dem, hvad tidshorisonten er, og om man kan samarbejde med andre.

Det tredje hovedpunkt, det sociale i det fysiske, forklarede Tine, også er et punkt, som er essentielt i forhold til ansøgningen til Nordea Fondens pulje. Det er vigtigt, at projektet tænker det sociale og fællesskaberne ind i det grønne, samt at der er opbakning til det.

Casen i 4 Række er et eksempel på, at beboerne har forskellige tilgange og erfaring med natur, og at projektet skal rumme det hele. Man skal rumme forskelligheden og finde ud af, hvordan man laver noget til alle. Beboerne har forskellige historier i området – nogen har boet der længe, og andre er nye. De mange forskellige forestillinger og drømme skal spille ind i forslaget for ikke at skabe for meget konflikt. Tine forklarede, at det også er vigtigt at tænke ind, hvordan områderne skal driftes, og hvor man kan samarbejde med driften om at passe områderne. Man skal huske at tænke helhedsorienteret og både have det sociale, fysiske og bæredygtige element med.

Afslutningsvis fortalte Tine, at hun ift. rådgivning om ansøgning til Nordea-fondens pulje kan hjælpe med at afklare, hvor afdelingerne er, hvor de skal hen og guide videre derfra. Hvilke projekter der kan søges til, afklares sted for sted og tager udgangspunkt i der, hvor de forskellige afdelingerne er.

Efter Tines oplæg blev der stillet spørgsmål fra udvalgsmedlemmerne. Der blev spurgt ind til, hvad der skal sendes til administrationen inden den 12. maj, hvis man ønsker rådgivning. Vinie svarede, at man blot skal melde tilbage til administrationen, og ikke behøver at skrive noget ift. ansøgning inden. Herudover blev der spurgt ind til at inddrage beboere og driften i processen.

Astrid Hansen fra 4 Række fortalte, at de i afdelingen har samarbejdet med Tine siden 2015. Efter renoveringen af afdelingen havde udeudvalget svært ved at blive enige om den videre proces, og de tog derfor kontakt til Tine, som blandt andet hjalp med at lave en tidsplan og skemalægge områderne. Herudover blev der på et beboermøde i afdelingen vedtaget nogle principper og lavet nogle rammer for udeområderne sammen med beboerne. Hver gang man i afdelingen gik i gang med et nyt udeareal, blev beboerne inviteret ind til forskellige workshops. F.eks. var børnene med til at lave legepladser i området. Astrid fortalte, at det var et rigtig godt projekt, hvor de tog renoveringen af udearealerne bid for bid og havde beboerne med hele vejen. Der blev spurgt ind til, hvordan man i 4 Række, tænkte de gamle grønne områder ind i det nye projekt. Astrid fortalte, at alle afdelingens udeområder var ødelagt efter renoveringen, og at der derfor ikke var meget, der skulle passes på eller tages hensyn til.

Efterfølgende blev der spurgt ind til, hvordan man bedst muligt inddrager de beboere, som er negative og imod projekterne. Tine svarede, at det er vigtigt at tænke beboerne ind i de grønne områder, og f.eks. overveje hvor man kan lave variationer, og hvor man planter træerne. Det er en god ide at tale med de beboere, som er negative, prøve at introducere naturen for dem, gå i dialog med dem og lade det være legitimt at have forskellige holdninger. Tine forklarede videre, at det også handler om at anerkende, at det er udfordrende og svært. Det er konfliktfyldt stof, som mange har en holdning til.

Herefter blev der stillede spørgsmål til, hvordan man motiverer en bredere del af beboerne til at møde op og deltage i f.eks. workshops, da det ofte er de samme beboere, der deltager, og da det kan være svært at få folk til at engagere sig. Tine svarede, at når det er udearealer, man arbejder med, har man mulighed for at møde beboerne og tale med dem. Det giver mulighed for at få en fornemmelse af, hvordan de bruger områderne, og hvad de godt kunne tænke sig. En uformel snak kan føre til et mere formelt engagement. I forbindelse med dette, blev der suppleret med en kommentar om, at det kan være en udfordring, at der er mange forskellige holdninger. Der er mange grønne områder og steder i afdelinger, hvor der kunne gøres meget, men der er også mange holdninger og følelser at tage hensyn til. Det blev nævnt, at det derfor var interessant at høre, hvordan man kan inddrage flere beboere og gå i dialog med de beboere, som bruger udearealerne.

Povl Markussen fra Albertslund Verdensmål Center støttede op om vigtigheden af at kombinere det grønne og det sociale. I dag skal grønne projekter ikke kun være æstetiske – der skal også tænkes biodiversitet og klima ind. Jens Thejsen supplerede med, at det også handler om at vise folk, at det smukke kan være mange ting, og at det er vigtigt med flere små projekter der lykkes, så beboerne kan se det smukke i det.

5. Skabelon for træregnskaber / v. Mads Gauguin

På sidste møde i Verdensmålsudvalget, blev det aftalt at lave en skabelon og en træpolitik, som kunne sendes ud til afdelingerne med det formål at udbrede viden og give gode råd og forslag ift. træregnskaber. Mads Gauguin præsenterede skabelonen og fortalte, at baggrunden for træpolitikken og skabelonen er tidligere møder i Verdensmålsudvalget, hvor træer har været et tema samt VA's handlingsprogram, hvor der står, at VA ønsker at plante flere træer.

Mads fortalte, at formålet med træpolitikken blandt andet er at give et fælles sprog for, hvad træer kan og gør i afdelingerne, selvom afdelingerne er meget forskellige og har forskellige beboere. Idéen er, at træpolitikken skal være overskuelig og let at sætte sig ind i. Udkastet består af både formål og konkrete tiltag og skal ses som en overordnet paraply for alle VA's afdelinger. Mads forklarede, at det ikke er en færdig skabelon/træpolitik, og at udvalgsmedlemmerne havde mulighed for at komme med inputs og gode idéer. Udover træpolitikken var der lavet en skabelon i form af et skema og et kort over afdelingerne, som kan bruges til at holde regnskab over træerne.

Mads fortalte at træpolitikken skal behandles i VA, derfor bliver udvalgets bemærkninger indarbejdet før politikken fremlægges for bestyrelsen.

Der var enighed om, at træpolitikken og træregnskabet er et godt redskab til at få overblik. Jens Thejsen nævnte, at det også kunne være en god ide, at der under konkrete tiltag foreslås en fast turnus, hvor der én eller to gange om året laves en gennemgang af træernes tilstand, og det vurderes, om nogle træer kræver beskæring eller skal fældes i fremtiden. Dette gøres i Hyldebjerg sammen med ejendomskontoret, udearealudvalget og træbeskæreren. Herudover nævnte Jens, at man skal tænke ind, at et gammelt stort træ ikke kan erstattes af et nyt lille træ.

I Gadekæret gennemgås afdelingens træer ligeledes hvert efterår. I afdelingen har man haft en udfordring med, at nogle træer går ud pga. udtørring, hvilket forsøges undgået ved at holde øje med træerne. Andre afdelinger havde også erfaring med at gennemgå grønne områder sammen med driften, hvilket har været givtigt og kan anbefales til andre afdelinger.

Astrid Hansen fortalte, at der i 4 Række, er tænkt meget over hvilke træer, der er blevet plantet, og hvad deres funktion skulle være. Der er eksempelvis plantet frugttræer rundt omkring i afdelingen, og træer der blomstrer på parkeringspladserne.

Der blev talt om, at det kan være en stor økonomisk udgift at plante træer. I den forbindelse blev det nævnt, at det ofte er dyrere at fælde et træ, end det er at plante.

Der blev spurgt ind til, hvordan man kan få et kort over afdelingen og talt om, hvilket der vil fungere godt i forhold til at give et overblik over træer i afdelingerne. Der blev foreslået en GIS løsning, som er overskuelig og let ift. at holde regnskab. Administrationen undersøger, hvilke muligheder der er.

Der blev spurgt ind til, om nogle afdelinger havde erfaring med at tænke allergier ind ift. plantning af træer. Det blev foreslået, at der i træpolitikken skrives gode råd ift. allergier ind.

I forhold til træpolitikken var der blandt udvalgsmedlemmerne enighed om, at den skal kunne rumme forskellighederne i afdelingen, og at det skal være muligt at lave lokale målsætninger. Det blev nævnt, at en samlet målsætning kan være udfordrende, da der er stor forskel på antallet af grønne arealer ude i afdelinger. VA's træpolitik skal være en ramme, som afdelingerne kan udfylde og tilpasse. Endvidere blev der talt om, at en lokal træpolitik også kan være med til at øge engagementet, inddragelsen og ejerskabet i afdelingerne.

Vinie forklarede afslutningsvis, at træpolitikken er tænkt som en paraply, der skal give inspiration til at afdelingerne kan lave deres egne målsætninger. Det blev aftalt, at administrationen tilretter træpolitikken og tilføjer inputs fra udvalgsmedlemmerne, og at træpolitikken tages op igen på næste udvalgs møde.

6. Runde/nyt fra afdelingerne

Vinie Hansen lagde op til en runde, hvor udvalgsmedlemmerne kunne byde ind med en kort orientering fra boligområderne.

Kanalens Kvarter; Afdelingens grønne udvalg har fået lavet en tegning ift. grønne områder i afdelingen, som er blevet fremlagt på beboermøde og bestyrelsen. Afdelingen har haft kontakt til et biodiversitetsfirma, som har været på besøg. I samarbejde med driften er der blevet plantet en masse blomster, buske og planter med fokus på biodiversitet. De grønne tiltag er lavet efter aftale med driften, så det ikke kræver mere arbejde af dem. Herudover har afdelingen også markvandring, hvor de besigtiger træerne i afdelingen.

4 Syd; Afdelingen er ved at være færdig med renovering og er gået i gang med at kigge på udearealerne. De beboere, der først har fået renoveret deres bolig, er ved at vende tilbage til afdelingen og har fået deres blomster tilbage fra "børnehaven". Beboerne har været glade for at komme hjem, og der er også kommet en del nye beboere til afdelingen.

6 Vest; Der er afholdt beboermøde, hvor det blev aftalt med beboerne, at de i de små afdelinger kommer med inputs til, hvilke ønsker de har ift. udearealerne i afdelingen. Det er forløbet godt med det

arbejds mæssige – nogle steder er det blevet rigtig godt, andre knapt så godt. Der er nedsat et grønt udvalg, som er i gang med at lave skitser over alle gårdene. Der afholdes møde med beboerne den kommende uge, så de inddrages i processen og har mulighed for at få indflydelse.

Afdelingen har takket ja til rådgivning ifm. Nordea Fondens pulje, og får besøg af Tine i næste uge.

Galgebakken; Renoveringen i afdelingen har været meget hårdt for udearealerne. Afdelingen har et stort udvalg og en landskabsarkitekt, som er med ind over udearealerne. Der afholdes beboermøde inden længe, hvor gartner og landskabsarkitekt deltager.

Grønningen; Afdelingen er i gang med første delprojekt fra Oplands rapport og afventer pris fra gartneren. Rapporten fra Opland er brugt som inspiration til, hvad der kan gøres ift. afdelingens udearealer – det kræver dog en del økonomi.

Povl Markussen fra Albertslund Verdensmål Center nævnte afslutningsvis, at der i samfundet, herunder også i ejerboliger, er kommet en stemning af, at man gerne vil have andet end græsplæner. Der er således medvind og bedre muligheder for mere biodiversitet og grønne områder, som afdelingerne også kan bruge som et positivt afsæt i deres projekter.

7. Planlægning af næste møde

Det blev besluttet, at næste møder i verdensmålsudvalget afholdes:

Tirsdag den **5. september** i 4 Syd.

Onsdag den **15. november** i Kanalens Kvarter.